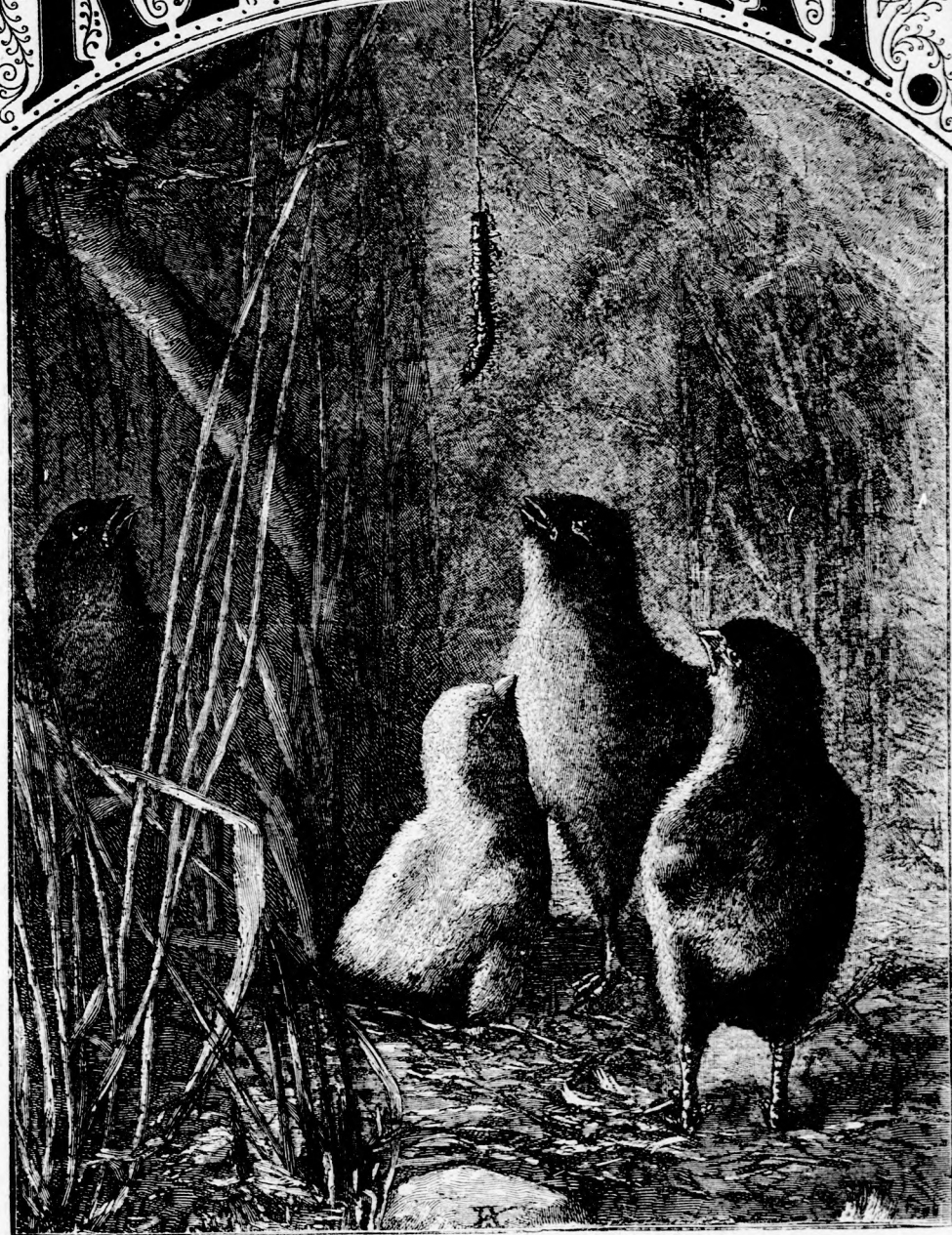

KIS HÍR

A VITÁS ZSÁKMÁNY. (Lásd a 111. lapon.)

LI. köt. 7. szám.

Ára negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1896. augusztus 16-án
Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

A KIS PAJTÁS.

— Természetráji beszélyke. —
(Képpel a 101. lapon.)

I.

TARAJOS vizi göte volt (triton, gyikfaj), tarka olajzöld hátú, narancssárga hasu, szép, kis göte. Mikor kicsike ujjakkal ellátott és az emberéhez hasonló lábacskáit kiterjeszté, csecsemő-gyermekhez hasonlított. És valóban kis baba volt még. Csak nem régen is még egyik vizi növény levelén függött a tojásocska, melyből napvilágra kelt.

Tavasza volt, köröskörül minden ragyogott. A nap aranyos sugarai, keresztül hatva a vizen, megvilágították a tó fenekén a köveket és a hinárt, melynek szárai mint vastag zöld zsinórszálak emelkedtek a tó felületére, hol kerek levelekben és gyönyörű fehér virágokban terjeszkedtek szét. A fenéken a vizi növények indái zöld hálóként fonódtak össze s e sűrűségben éltek a mi piczikénk szülei. De ő bizony nem ismerte őket és ez ideig nem tudott, de meg sem is értett semmit, mignem egy szép napon a tojás burka, amely eddig magában tartotta és őrizte, hirtelen fölpatant. A tarajos göte megpillantotta a világot, amely természetesen csupa merő vizes világ volt. A nap sugaraitól megaranyozott tiszta vízben gyönyörű kárászok voltak láthatók s a tó felületén tömérdek apró legyecske kergetőzött. A mi kis göténknek szintén nagy kedve kerekedett egy kis futkosásra; de még kevés volt hozzá az ereje és, ami fő, a lábai sem nőttek még ki. Nem maradt egyéb hátra, mint tovább is odatapadva maradni a fű levelén. Csupán az az öröme volt, hogy ide-oda mozgathatta a farkát. A legyek látása fölkelte az étvágyát, de még nem elégíthette ki... Pár nap múlva előtűntek első lábacskáit s a kis nagyfejű erőt kezdett magában érezni.

— Sokáig kell még ezen a levelen ülnöm? Semmi kedvem hozzá, hogy itt kuporogjak. És beugrott a vízbe.

Itt legelőször is egy idélen, kövér, fekete, nagy szörnyeteggel találkozott... Ez egy óriási vizi cserebűly volt. A göte rémülten szállt a fenékre, a hinár sűrűjébe... Oh, öröm! Egész csapat olyan götével találkozott, a milyen ő maga volt; kisebbekkel és nagyobbakkal, melyek a legkevésbé sem féltek, inkább vigan játszottak és legyek után futkostak; vidám tekintetükből pedig kisugárzott, hogy mily boldogan és kellemesen élnek ott a víz mélyén.

A vig kompánia a mi piczinyünket mint atyafit a legszivesebben fogadta. S a kis göte aztán zavartalan boldogságban élte itt napjait.

A tó partját sűrű sás borította, melynek gyökerei a part földjét tartották össze, alsó levelei a tó felületén uszáltak. A tritonok szerettek a zöld levelek között játszani, pajzánkodtak, levegőt szippantottak s aztán bugyborekban bocsátották ki magukból, majd a farkukkal csapkodták egymást, majd ismét gyors mozdulattal a fenékre bocsátkoztak és zsákmányt keresve, a hinár közt bujkáltak. (Lásd a képet a 101. lapon) Vizi kukacot gyakran szereztek ebédre, olykor gilisztát is, mely vigyázatlanul dugta ki piros testét a lefüggő földből: az ügyes göte megkapta s levitte a mélységbe. Mivel pedig a göte igen keveset eszik, eleségben nem is volt hiány soha.

Közeledett az ősz. A virágok rég elvirultak, a tóban a víz hidegebbé vált, a nap sugarai csak végig siklottak a fölületen s nem hatoltak a mélységbe, mint azelőtt. A vizet éjente gyöngye jégréteg kezdte elborítani. A tarajos götékre nézve elérkezett az idő, hogy téli hajlékról gondoskodjanak. Kiki a maga izlése szerint helyezkedett el. Némelyik legjobbnak vélte, kimászni a partra és nagy kő alá furakozni be; mások fagyókér alá, üregekbe és hasadékokba rejtőztek. A mi fiatal göténk, melynek hátsó lábai már rég kinőttek, a sűrűségbe temette magát, és mint valami ágyban, mozdulatlanul feküdt ott. Nyugodt volt s az éhség következtében az álom mind inkább erőt vett rajta. Fekete sze-

mecskéi
mély, ny

A té
fagygyal
felett. A
tak odu
kolóztak
tek...
éltető m
tett min
odujábó
álmából
ismét e
pillangó
méh ot
hazatért
kal tölt

Fölé
tan a h
gyültek
sem vo
a nap,
a tömér
mélyébe
megint
nyáron.

A mi
nek tar
maga l
nagyfejű
tolakodt
minden
nagyon
történt,
harapta

— V
Gondol
tekintve

Még
idő jár
A mi
huzódot
sem mo
szorosna
nem elv
amint s
pajtásai
kodnak.

meeskéi végre lecsukódtak és a kis állat mély, nyugodt, hosszú álomba merült.

A tél az ő hófuvásaival, viharaival, fagygal, olvadással lassan mult a föld felett. Az erdő állatai éheztek vagy aludtak odúikban; az emberek bundákba burkolóztak és fűtött kályha mellett melegedtek . . . Végre beköszönt a tavasz és éltető melege új életre és öröme ébresztett mindent. A bozontos medve kimászott odújából, a rest mormota is fölocsudott álmából és kinyújtózkodott; a sündisznó ismét egér-vadászatra indult; a tavaszi pillangó is előtűnt az első virágokkal, a méh ott zümmögött köpüje körül és a hazatért vándor madarak csengő dalaikkal töltötték be a mezőt.

Fölebredtek a tarajos gótek is. Bágyadtan a hosszú alvástól, lustán és közönyösen gyűltek össze a tóban. A mi kis pajtásunk sem volt külön a többinél. De kisütött a nap, fölmelegíté a tó vizét, megvilágítá a tömérdek vízi rovar, cserebület annak mélyében s a kis kétlakuak fölélnkültek, megint úgy kezdtek élni, mint a mult nyáron.

A mi kis góténk most már nagy legénynek tartva magát, mulatságosnak találta maga körül a tojásból most kibujt fiatal nagyfejű góteket. A kis ostobák a parthoz tolakodtak és válogatás nélkül kapkodtak minden apró legyecské után; mikor pedig nagyon erőt vett rajtuk az éhség, megtörtént, hogy egyik a másikának a farkát harapta el.

— Valjon ilyen ostoba voltam én is? Gondolá magában a mi kis góténk, hátra tekintve szép hosszú és hajlékony farkára.

Még csak tavasz eleje volt. Gyönyörű idő járt és élelemben nem volt hiány. A mi góténk mégis betegeskedett. Meghuzódott egy szögletbe és nem volt kedve sem mozogni, sem enni. Valahogy szűknek, szorosnak érezte a bőrét, pedig ez csaknem elvált a testétől. A szegény szenvedő, amint szétnézett, azt vette észre, hogy viz pajtásai éppen olyan komoran gubbaszkodnak, mint jó maga.

— Nem adom meg magam a betegségnek! kiálta föl s kinyújtózkodott.

Krk! hangzott fején a bőr repedése. S a göte új bőrben dugta ki az orrát a hasadékon és mindjárt könnyebben kezdé magát érezni. Egy kis erőfeszítéssel kiszabadította azután a lábát is a régi bőrből. Most értette csak, mi volt a baja és hozzá látott a kibontakozáshoz: forgolódtott és mint valami pojácza, úgy ugrált, hogy szinte belefáradt; végre két órai küzködés után lerázta a régi bőrt a farkára. Ekkor a fogai közé kapta és mint valami ócska kesztyűt, egészen lerántotta magáról.

E fáradalom után pihenésre volt szüksége. Pihent is nagyot, aztán ismét játsszani kezdett; betegsége teljesen elmúlt. Társai közül sokan szintén megújított alakban sétáltak elő, sokan még a régi bőr levetésével küzködtek, miben nekik hamarabb megszabadult barátjaik is segítettek.

II.

Vigadnak, ficzánkolnak a tarajos gótek s nem látják, nem sejtik a veszélyt, mely pedig már a fejök fölött lebegett.

A falu tulajdonosának az jutott eszébe, hogy kitisztíttatja a tavat. Munkások jöttek és árkot ástak, hogy a tó vizét levezzék. Egy éjjel a gótek rémülten vették észre, hogy a víz apad, az árokba ömlik és elfolyik. A tó különféle lakói eszeveszeten szorultak össze a fenéken, ahol még maradt egy kis víz. Egyszerre csak friss forrás viz került valahonnan és zudult a nyakukba. Már ezt a gótek nem tudták elviselni: a partra rohantak s ott tanácsot tartottak, hogy mitevők legyenek? Álló víz nélkül nem lehet megélni. Az erdő felől nedves pára szállt feléjük, ami arra mutatott, hogy ott viznek is kell lennie. A gótek erre, szaglásuktól vezetve, neki indultak a fűben az erdő felé és hosszas, fárasztó vándorlás után elértek az erdei patakhoz, mely némely helyen igen sekély volt, más-hol pedig eléggé mély tócsákat alkotott. Itt telepedtek le.

De új tanyájokon már sokkal rosszabbul folyt az életük, mert hol az erdei vadak, hol pedig az emberek nyugtalanították őket. Különösen egy fiúcskát és egy leánykát látott gyakran a mi kis gőténk. Ezek kövecskéket és kagylókat gyűjtöttek, zavarták a vizet, lármáztak és sokat nevetgéltek. Egy alkalommal hosszú vesszőn valami kerek háló-félét hoztak magukkal, melyet a vízbe bocsátottak le, — czupp! a kis götte, nem bírva idejekorán félre ugrani, előbb a hálóban, aztán a levegőn és végre a gyermekek kezében találta magát . . . Igaz, még három társa is esett vele foglyul, de ez vajmi csekély vigasztalásul szolgált neki.

— Böske, lesz már lakos az aquariumunkban! kiálta föl a fiú.

— Mily kedves állatkák! Jaj, Miska, de örülök nekik! kiáltá tapsolva a hugocska.

Amint aztán kiszedték a foglyokat a hálóból, az egyiket megsértették, aminek Miska volt az oka.

— Ó szétnyomtad a fejét! kiáltá a leányka. — Nézd! Pedig ez volt a legszebb!

— Sebaj, van több is. Ennek már vége, eldobhatjuk.

— Nem, még él. Viszem őt is! Szegényke, csak meg van sebesülve.

A leányka óvatosan emelte föl a sebesült fejű gőtét. Ép a mi kis pajtásunk volt. Böske jól mondta: még élt, de alig birt megmozdulni.

A gyermekek haza vitték zsákmányukat és otthon vízzel telt üvegedényben helyezték el. A fogoly götének nagyon szomorúan töltöttek itt az első éjszakát. Miska és Böske kegyetlen óriásoknak tüntek fel előttük, az aquarium pedig nagy kiterjedésű tóhoz és az erdei hűvös mocsárhoz képest nedves, szűk börtönné; nem is találtak az aquariumban sem hinárt, sem köveket, melyeket oly nagyon szerettek, sem pedig rovarokat eledelül. Napokig éheztek, és, egész éjen át, hátsó lábaikra emelkedve, odaszorultak az üveghez, mert elámitva ennek átlátszóságától, azt hitték, hogy azon keresztül azonnal a szabadba menekülhetnek.

Szerencsére Miskának végre eszébe jutott, hogy a foglyok számára rovarokat szedjen, Böske pedig füvet és leveleket hozott, melyeket az aquariumba eresztett és hogy ezt hasonlóná tegye a hinárhoz, kövel szorította le a fenékhez. A foglyok nagyon megörültek sorsuk illetén javulásának, Miska gyönyörködve nézte, mily mohón kapkodtak a rovarok után s miután jóllaktak, mint telepedtek le a kőre. Csupán a »kis pajtás« — így nevezték a gyermekek a beteg gőtét, — nem evett semmit. Szegényke nem tudta felnyitni a száját.

Napok, hetek multak. A gyermekek nem feledkeztek meg a kis götékről, gondosan etették őket s a kis rabok lassacskán beleszoktak a fogságukba; már nem találták olyan keservesnek, mint eleinte. A kis pajtás feje kérgesedni kezdett és új bőrt kapott, a megsértett szem helyett, új szeme nőtt, mely bár valamivel kisebb az előbbinél, de szintén fekete és csillogó volt. A kis pajtás meggyógyult, és végre épp úgy ficzkándozott a vízben, mint társai.

Ősz elején Miskát iskolába vitték, Böske azonban otthon maradt és szorgalmasan gondozta tovább kedvenceit, a legkövőbb rovar pedig mindig a sebesült kis pajtásnak adta.

Amíg Böske a majorságban tartózkodott, a götének, pontosan részesülvén élelemben és kellő melegben, nem merültek téli álomba. De végre Böske is visszatért a városba. Távozásakor egy öreg cselédet bizott meg, hogy a kis állatoknak gondját viselje. Az uraság távozása után az öreg cselédnek az volt a legelső dolga, hogy összetakarította a szobákat. És hogy a »pogány gyikok«, mint ő nevezte, ne rondítsák a lakószobát, kivitte az aquariumot egy félre eső hideg, sötét, rozszant kamrába. Itt a szegény árvák nagyon ritkán kaptak enni valót; a hideg miatt fájni is kezdtek, és végre a kövek alá bujtak, ott megdermedtek és mély álmukban megfeledkeztek minden nyomoruságukról.

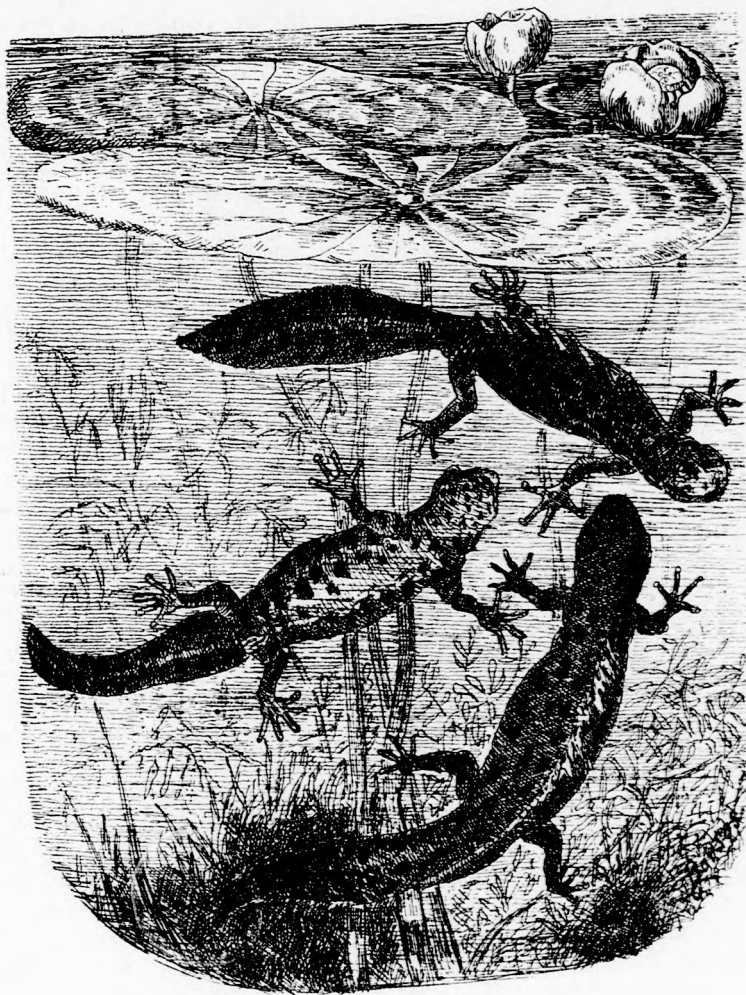
Néhány hét múlva a cseléd a kamrába ment s nagyon elesdálkozott, hogy a gyi-

kokat m
ket és
elnyujt
teremt
papiros

melyb
kiüzte
Az
vette

kokat nem látta a vízben. Fölemelte a követ és ott találta őket mozdulatlanul elnyújtózza. Azt hívén, hogy az utálatos teremtmények kimultak, felszedte őket papirosba és kidobta. Szerencsére a kis

állatok az árokba estek, és az erős dobás következtében mélyen besüppedtek a hóba; ennek köszönhető, hogy eléggé jól teleltek. Midőn tavasszal fölébredtek, az árokban odább uszva ugyanabba a tóba jutottak, a

... A HINÁR KÖZT BUJKÁLTAK. (Lásd a 98. lapon.)

melyből azelőtt egy évvel a befolyó forrásvíz kiűzte őket.

Az öreg cseléd, ki rövidlátó volt, nem vette észre, hogy az egyik alvó gőtét az

ablak párkányán elvesztette. Az ablak egyik fele be volt deszkázva, minek következtében igen gyöngén világította be a kamrát; még jó szem is csak nehezen

láthatta volna meg a mozdulatlanul fekvő kis pajtást, mert hát ő volt az, a ki ott rekedt. Az öreg cseléd kimosta az aquariumot és betette a szobába, örülve, hogy azt illően rendbe hozta.

— Így la, mormogta magában, az edénynek tisztának, szépnek kell lennie, nem pedig — uram bocsáss! holmi kigyókkal telve . . .

Tavaszzal a kamara nyirkossá lett s a korhadt ajtó hasadékán egy nagy béka mászott be, majd meg egy nagy sikló kigyó is ott ütött tanyát.

A pókok mindenütt kiterjesztették hálójukat és mozdulatlanul lesték az abba kerülő vigyázatlan legyeket.

Az ablaknál a nap meleg sugara a mi alvó kis pajtásunkra esett. Megmozdult, fölnyitá szemeit és nem tudta elképzelni, hol van. Amint körülnézett, mégis észrevett annyit, hogy menekülnie kell, mert az a hely, ahol fölébredt, veszedelmes. Leugrott tehát az ablakról és egy nyílás felé indult, melyből friss lég áramlott feléje. Már nem volt messze tőle, midőn kis szivecskéje hirtelen szinte elhalt a rémülettől, alig egy arasznyira tátott szájjal a sikló kigyó nyujtá feléje fejét. Mielőtt kis pajtásunk fölcusdott volna rémületéből, a sikló kigyó bekapta és lenyelte.

Ugy látszott, hogy a kis pajtásnak most már csakugyan elérkezett a végső percze; de nem, ő nem akart megválni az élettől, éppen most, midőn a szabadulástól már csak egy lépésnyire volt. Mikor azt érezte hogy mindjárt meg kell fullnia a kigyó gyomrában, oly erősen kezdett ott hánykolódni, hogy a kigyón émelygés vett erőt és kénytelen volt a megemészthetlen gótét kiköpni. A szegény kis pajtást azonban a kiállott szenvedés annyira kimerítette, hogy eszméletlenül terült el egy nagy láda alatt, a hová őt a kigyó dobta.

III.

Mint a kalitból kiszabadult madárkák, úgy tértek vissza Miska és Böske, midőn befejezték az iskolai évet. Körül futottak

az egész házban, kimentek a kertbe, a mezőre, miközben egyszerre eszükbe jutott:

— Hol vannak a mi tarajos gótéink?

— Megdöglöttek, kérem alássan, kidobtam őket, felelt az öreg cseléd.

A gyermekek erre oly nagyon elszomrodtak, hogy az öreget szinte a lelkiismeret kezdte furdulni.

Pár nap mulva a cseléd, fölemelve a kamrában a nagy ládát, valami feketét látott a földön.

— Uram bocsáss! Itt az egyik . . . azaz hogy a törzse még meg van, de nincsenek lábai.

Szegény kis pajtás! Bizonyosan a láda szakította le a lábait. Az öreg cseléd nem kételkedett ugyan benne, hogy a göte már nem él, de azért mégis elvitte a gyermekeknek, tegyenek vele, a mit akarnak, ha már oly kedvesek nekik e gyíkok . . .

Böske azonnal ráismert a kis pajtásra és oly nehezére esett megválnia tőle, hogy nem temette el mindjárt, hanem egy virág-cserépre helyezte. A cserép az ablakon állott. Az ablakra odasütött a nap, fölmelegítette a gótét és . . . rövid idő mulva a gyermekek úgy látták, mintha kissé mozogna. Szegényke makacsul ragaszkodott a benne megmaradt élet utolsó szikrájához.

— Csodák csodája! kiáltá föl az öreg cseléd, összecsapva kezeit. Ez az ocsmány kis kigyó még él!

A gyermekeknek nagy volt az örömiük és így szóltak:

— Rajta lesziünk, hogy kis pajtásunk most már boldog életet éljen nálunk.

Miska szorgalma jutalmául nagy könyvet kapott, melyben a tarajos gótek tulajdonságai is le voltak írva. Megtudva ebből, mivel szoktak azok táplálkozni, bőven ellátta kis pajtását különféle rovarokkal. Böske felszerelte az aquariumot likacsos kővel és különféle vízi növénynyel. A kis állatka csakhamar meggyógyult, megerősödött, sőt már annyira megszokta gazdáit, hogy szavukra kijött a vízből, kezükből vette el a feléje nyujtott csemegét, és — a mi fő,

most má
vedlések

Össze
maguk
asztán e
tak aqu
hozzá s
ebbe is

Az id
az üveg
élvezze
nyira s
testvért
kis pajt
tette re

Egy
gyerm
gótét e

— I
A ki
üvegbe
gondat

—
emlékü
talni h

De
jégből,
tehát
zékba
hogy a
hová l
távolle
godtar
dolta,
kivett

Mic
hába,
üveg
tönéb
s a
inkáb

most már négy lábon jött ki, minthogy újabb vedlésekor a hiányzó lábak ismét kinőttek.

Ősszel Miska és Böske palaczkban vitték magukkal a kis götét a városba és ott aztán egy nagyobb befőttes üvegből csináltak aquariumot. Szűk volt ugyan, de göténk hozzá szokott a sors minden változásaihoz; ebbe is beletörődött.

Az idő derült volt. A gyermekek kitétek az üveget a kis fogolylyal az ablakba, hogy élvezze a nap melegét, a melyet olyan nyira szeretett. Csak az keserítette a két testvért, hogy bármennyire türelmes volt a kis pajtás, a magány mégis busította; elvesztette régi élénkségét és öregedni kezdett.

Egy éjjel váratlanul fagy állott be. A gyermekeknek reggel eszökbe jutott, hogy a götét este az ablakban felejtették.

— Kis pajtás, hol vagy?

A kis pajtás a vízzel együtt belefagyott az üvegbe. Nagy volt a gyermekek bánata, hogy gondatlanságuk a kis pajtás vesztét okozta.

— Helyezzük borszeszbe és tegyük el emlékül, mondá Miska, meg akarván vigasztalni hugocskáját.

De a götét nehéz volt úgy kivenni a jégből, hogy össze ne törjék. Az üveget tehát tartalmával együtt betették egy fazékba és azt a takaréktűzhelyre helyezték, hogy a jég felolvadjon. Miskát aztán valahová hívták s ő abban a hiedelemben, hogy távolléte alatt Böske ügyel a götére, nyugodtan távozott; Böske ellenben azt gondolta, hogy a kimult állatkát Miska már kivette a vízből.

Midőn a gyermekek visszatértek a konyhába, meglepetve látták, mint csapkod az üveg falhoz és mint törekszik kiugrani börtönéből a kis pajtás: a meleg fölélesztette s a mindinkább melegedő fürdő mindinkább türehetlenné vált reá nézve.

Miska gyorsan kimentette. Böske oda lépett, felsóhajtott és sirva fakadt.

— Rosszak vagyunk, rosszak, rosszak... ismétlé könyvek között.

Aztán kezét hirtelen levette arczáról és felkiáltott:

— Mihelyt kimegyünk falura, szabadon bocsátom a kis pajtást.

Miska elámult.

— Mit akarsz, Böske? Hát nem sajnálnád!

De Böske határozottan mondá:

— Épp azért bocsátom szabadon, mert sajnálom.

Miska nem mondott tovább ellent.

A sokat szenvedett kis pajtást friss vízbe helyezték s ott megnyugodott és ismét jó életet kezdett élni. Egész télen át nem merült álomba, mert a gyermekek, félvén, hogy ismét valami baj érhetné, meleg szobájukban tartották és sehová sem vitték ki.

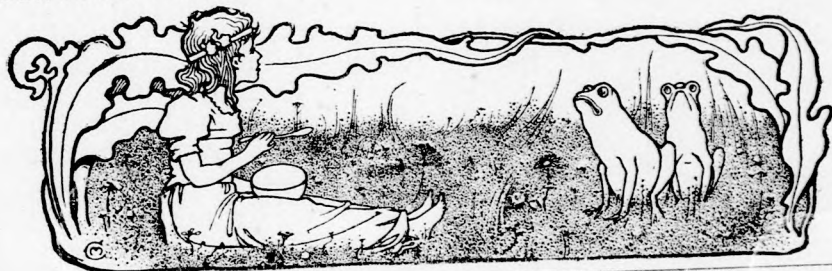
A következő évben a kis götét a legjobb egészségben vitték falura és nagy ünnepélyességgel bocsátották szabadon régi kedves tavába.

A nem rég kitisztított tóban ismét kinőtt a hinár, ami kedves menedékhelyet nyújtott a tó lakóinak. A víz tiszta és átlátszó volt. A gyermekek látták, hogyan állapodott meg egy pillanatra a vízbe eresztett kis göte, mintha hinni sem tudná e boldog változást; azután kiterjesztve lábait, villámsebességgel bocsátkozott a tó fenekére és végkép eltűnt gazdái szemei elől.

Miska és Böske természetesen semmi más kárpótlást nem kaptak jó tettökért, mint a szabadon bocsátott fogoly örömét, amelynek tanúi voltak. Ez volt a legszebb kárpótlás és mint boldog visszaemlékezés, hosszasan maradt meg a szívökben.

Orosz eredeti után:

Timkó Iván.

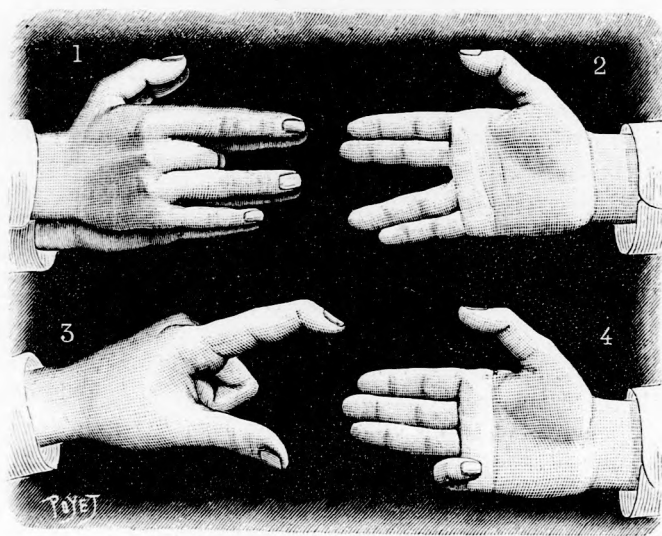
ÜGYES UJJAK.

BÜVÉSZETI produkciót, melyhez kisebb-nagyobb készsület szükséges, sokat mutattam már be a »Kis Lap«-ban. Változatosság kedvéért most olyan apró ügyeskedésekről fogok szólni, melyekhez elégségesek a puszta ujjaink, vagy legfeljebb egy olló.

1. *Ujj-gyakorlat.* Minden embernek egyformák az ujjai, de nem minden embernek egyformán ügyes, engedelmes az ujjja.

Próbáljátok meg saját magatokon, olykép, hogy a rajzon feltüntetett négyféle helyzetbe hozzátok az ujjaitokat. Könnyűnek látszik mind a négy gyakorlat, de a kísérletnél, természetesen a szabályt pontosan megtartva, egyik az egyiket, másik a másikat ugyancsak nehéznek fogja találni. Jó magam is, megvallom, csak a 2. és 3. számú tudom megcsinálni; de láttam már ügyes ujjú embert, akinek mind a négy sikerült.

Az első gyakorlat abból áll, hogy két kezünket, mint az imádságnál, egymáshoz

ÜGYES UJJAK: *Ujj-gyakorlat.*

tartva, a két középső ujjunkat begörbítjük és a tövüktől számított első ízületnél (hajlásnál) erősen egymáshoz szorítjuk, többi ujjunkat pedig a hegyöknél fogva érintetjük egymással. A feladat most már az, hogy a két középső ujjak folyvást szorosan egymáshoz tartva, a többit választjuk el egymástól. A hüvelyk-, mutató- és kisujjak pontosan fognak engedelmessé válni; de a két gyűrűs uj annál inkább makacsodik és nem akar egymástól elválni, ha csak az összeszorított két középső ujjat is el nem

választjuk egymástól. A kinek sikerül, az méltán dicsekedhetik, hogy olyat tud megtenni, amit alig minden huszadik ember.

A második gyakorlat nem olyan nehéz: három csoportra kell választanunk, olykép, hogy egyfelől külön merően kifeszítjük a hüvelyk ujjunkat, aztán párosan tartjuk együtt a mutató- és középső, ezektől külön pedig ismét párosan együtt a gyűrűs- és kisujjakat. Ezt sokan igen könnyen megtudják tenni, de viszont sokan csak hosszasan próbálgatás után.

Sokan
madik
kezünke
egyenes
gitség n
nyulva,
izületét
tatja. N
nek ez
nak izül
Nagy
a negye

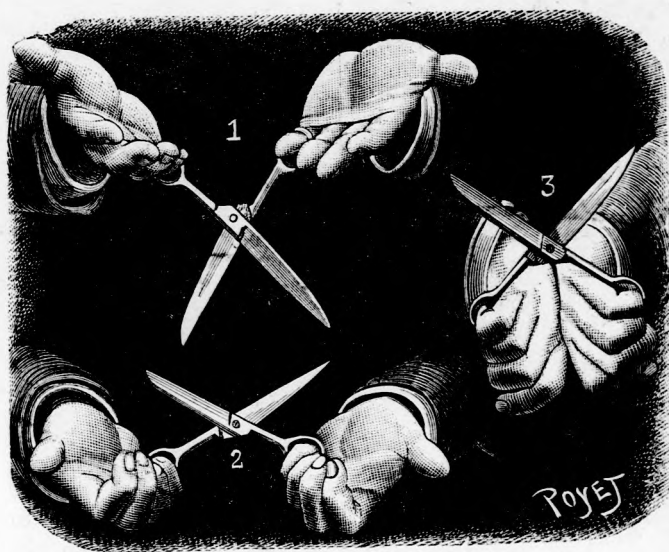
Keze
olló heg
mozgás
nyába,
helyezd
és folyt
az irán
nézők f
kező ir
szerint
mily he

Sokan fogják nehéznek találni a harmadik gyakorlatot, mely abból áll, hogy kezünket ökölre szorítva, egyik ujjunkat egyenesre nyújtjuk ki és aztán minden segítség nélkül, másik kezünkkel hozzá nem nyulva, a kinyújtott ujjunknak a végső ízületét meggörbitjük, miként az ábra mutatja. Nehéz munkával foglalkozó embernek ez szinte lehetetlen feladat, mert ujjainak ízületei nem eléggé hajlékonyak.

Nagyon egyszerűnek látszik, mégis nehéz a negyedik gyakorlat is. Ez abból áll, hogy

a kis ujjunkat behajlítva, erősen oda szorítjuk a hegyével a tenyerünkhöz és ekkor a többi négy ujjat egyenesre feszítjük ki. Sok gyakorlat és ügyesség kell hozzá, hogy kis ujj el ne mozduljon helyéből, mikor a többit kiegyenesítjük.

2. Az *olló-fogás*. Dugd mindkét kezeden a kisujját keresztül egy nagyobb olló fogó-gyűrűin fölfelé tartott tenyérrel, a hüvelyk-ujakkal kifelé és az olló két hegyét lefelé tartva, mint rajzunkon az 1. ábra mutatja.

ÜGYES UJJAK: Az *olló-fogás*.

Kezeid gyöngye lendítésével fordítsd el az olló hegyeit előre; aztán, folytatva e forgó mozgást, vezesd az olló hegyeit melled irányába, mint a 2. ábrán látható. Most helyezd a két kezéd fejét háttal egymáshoz és folytasd a forgató mozgást ugyanabban az irányban, vezesd az olló hegyeit a nézők felé, végre ismét fölfelé, vagyis ellenkező irányba azzal, a melyben az 1. ábra szerint volt. A 3. ábra mutatja, hogy most mily helyzetben kell az ollónak lennie.

Igen ám, kell; de nem lesz egyhamar. Mert azt fogod tapasztalni, hogyha a két kezéd feje háttal érinti egymást, az olló hegyei mindig lefelé irányulnak, mikor pedig fölfelé akarnád tartani. És az olló e helyzetén nem tudsz változtatni, ha csak szét nem választod a kezeidet. És más is akárki próbálja meg, mind ugyanerre az eredményre fog jutni.

Mégis tévedés volna azt hinni, hogy tehát nem is lehet az ollót olyan helyzetbe jut-

tatni, amilyenben a 3. ábrán látjuk. Sőt a megoldás nagyon egyszerű és mindössze ebből áll:

Mikor az olló hegyei a melled felé irányulnak, mint a 2. ábra mutatja, akkor ügyelj arra, hogy kis-ujjaidnak csak a végső ize legyen benne az olló fogó gyűrűiben és így az olló megfordulhasson a tenyereid és a kis-ujjak hegye közt. Így aztán, amint a két kezéd fejét háttal egymáshoz szorítod, semmi akadályja sem lesz annak, hogy az olló tovább is ne forduljon; ami pedig az imént lehetetlennek látszott.

Ha jól begyakoroltad és gyorsan végzed a mutatványt, a nézők nem egykönnyen találják ki a fogást és váltig fognak próbálkozni — sikertelenül.

BOHÓ PISTIKE.

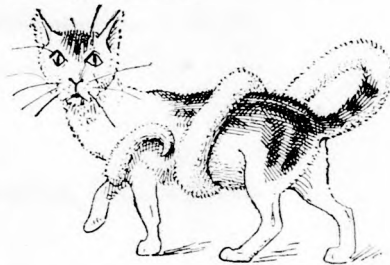
EN vagyok a vidám, bohó
Pistike gyerek,
Aki inkább nevet, tréfál,
Mintsem pityereg.

*Színházat játszunk ma este
S én bohóc leszek;
Fogadom is, hogy mindenkit
Megnevettetek.*

*De Gizike majd ijedez,
Sikolt és kiált,
Ha látja, hogy cziczája mily
Szörnyeteggé vált.*

*Félelmetes Sárkány lett a
Jámbor kis Bibi,
Jaj annak, akire rőfös
Farkát ráveti.*

*No de azért, Gizi, kedves,
Ne ijedj nagyot, —
Csak papirosból toldottam
Rá egy darabot.*

A CSIKORGÓ MANÓ.

— Tréfás álmos história, hat képpel. —

DALIKÁNAK eleinte igazán esze ágába sem jutott a csikorgó manó. Még azt sem tudta, hogy ott van, sőt hogy egyáltalán van valahol a világon. Ő eleinte gyönyörű muzsikának vélte és lám, a hű Portás kutya is ebben a véleményben lehetett, mert koronként föl emelte a fejét és érzelmes vonító ének kísérettel szolgált hozzá. Ha másoknak nem tetszett, tehettek ők róla?

Az öreg szakácsnének határozottan nem tetszett. Valami hosszadalmas dolga, rendezgetni valója akadt a nagy kamarában és mert nagyon meleg nyári nap volt,

kinyitott
ták ezt
nyikorog

No,
semmi e
kutyána
alatt. I
Palika
helyén,

Hanem
csikoró
játék
kot és

Ha
hát itt
riánk;
kinyit
hanem
még is

—
nak a

kinyitotta az ablakot. Nagy ritkán nyitoták ezt az ablakot s élesen csikorogva, nyikorogva fordult most meg a sarkaiban.

No, ebből még nem került volna ki semmi elmesélni való, ha a házőrző Portás kutyanak a házikója nincs épp ott az ablak alatt. De még ez sem lett volna baj, ha Palika épp akkor ott nem ül az ő kedves helyén, a Portás házikójának a tetején.

Hanem hát ott ült és mikor az ablak nagyot csikordult, persze, hogy azonnal pompás játék jutott az eszébe: megfogta az ablakot és velőt hasgató csikorgással bezárta.

Ha az öreg szakácsné ebbe belenyugszik, hát itt már megint véget érne a históriánk; de nem nyugodott bele, sőt újra kinyitotta az ablakot. Nem csak kinyitotta, hanem — elég baj, de hát megtörtént! — még így szólt:

— Ugyan, Pali urfi, hagyjon békét annak az ablaknak! Ugy csikorog-nyikorog,

mintha valami szerencsétlen kis ördög volna ott, mintha becsipte volna oda a lábát.

Éppen csak ezt kellett hallania Palikának. Nagyot nevetett és roppantul tetszett neki az a gondolat, hogy valami kis ördög, talán valami pajkos kis manó visít, mert beleszorult a lába az ablak sarkába.

— Hahaha! Kis ördög, kis manó, hát visíts! Megint csavarok egyet a lábodon... Fáj? Hahaha!

Hát ez voltaképp nagyon kegyetlen mulatság volt. Mert ha az a kis manó csakugyan ott van, ha csakugyan beszorult a lába a sarokvasba, no már csöppet sem nevetni való. Palika nem látta ugyan a kis manót, de oda képzelte és kitünően mulatott a szenvedésén. Minél nagyobbab csikordult a rozsdás ablak, annál hangosabban vonított lent a Portás kutya és annál inkább kaczagott Palika. Az öreg szakácsné majd megpukkadt mérgében, de a vásott Palika rá sem hederített.

— Tehetek én róla, ha a kis manónak ide szorult a lába? mondá nevetve.

A mama is benézett a kamarába és intette Palikát, hogy elég volt már ebből a fülrontó muzsikából; de még ez az intés sem használt. No de azután alaposan segített a bajon az apa, aki egyszerre csak ott termett Palika mellett, galléron fogta, leemelte a házikó tetejéről és Palika jóformán még nem is tudta, mi történik vele, már bent volt a maga szobácskájában, a hol apja így szólt:

— Itt maradsz szoba-áristomban holnap reggelig. Ozsonnát nem kapsz. Vacsorára majd küldök egy darab kenyeret és egy pohár vizet.

Én bizony csöppet sem csodáltam, hogy ekkor aztán hirtelen vége szakadt a Palika

széles jó kedvének. Legelőször is egy nagy sort sirt, de ez nem lendített a dolgán. Abba hagyta tehát és inkább haragudott, mérgeződött, ámbátor nem volt egészen tisztában vele, hogy tulajdonképen kire haragudják. De végre kitalálta.

— Vigye a manó azt a kis manót! Az volt az oka mindennek. Minek szorult be oda az ablakba?

Erre aztán megint nagyot nevetett és úgy ahogy bele törődött a sorsába. Elővette a képes mesekönyvet és olvasással iparkodott tulesni az ozsonna idején. De mikor aztán besötétedett és vacsorára csakugyan nem kapott egyebet száraz kenyérnél, már ekkor lassanként gondolkodóvá

lett, hogy érdemes volt-e ilyen kellemetlen állapotba keverednie? Talán jobb lett volna, ha nem örül annyira a kis manó bajának.

Lefeküdt és aludni próbált, de nem igen tudott. Éhes is volt, boszus is volt, folyvást hánykolódott az ágyában, melyre az ablakon át éppen oda világított a hold ezüstös fénye.

— Csak azt tudnám, hogy igazán volt-e valami kis manó ott az ablakban, dörögte magában.

— Persze hogy ott voltam, felelt egy vékonyka hang egészen közléről.

Palika ijedten ült fel és bámult maga elé — hát mit látott! Vele szemben a vas ágy korlátján egy furu kis figura alak ült és merően nézett reá.

— Te . . . te voltál ott? kérde Palika hebegve.

— Igen is, én voltam ott, most pedig itt vagyok, mert egy kis számadásunk van egymással, amiért oly kegyetlenül megki-
noztál. Most majd én fogom csipkedni a
lábadat, hogy a fogad is megesikordul bele.

— Jaj! Kérem . . . hiszen én nem tud-
tam . . . nem gondoltam . . .

— Lárifári, üres kifogás. Mikor rosszat
tesztek, mindig azzal mentegetőztök, hogy
nem tudtátok, nem gondoltátok . . . De
most nem is igaz. Hallottad, hogy ott va-
gyok és éppen azon mulattál, hogy sírok-
rívok a fájdalomtól. Most mindjárt vissza-
fizetem.

— Ó, ó! Kegyelem! Hiszen ha láttalak
volna, akkor . . . akkor . . .

— L
gonosz
Te pedi
dalmat

Palik
megbán

— Ig
tam! D
járt on
tehát n

— Es
rátom, a
vannak

len vag

éjjel jut

— I
vigyázn

a lába

— M

manó

nem, m

—

nem m

—

makac

mért a

—

Ugyan

—

titok,

holdvi

goltun

bemer

Mult

tuk m

szólito

kofta

szaká

főlkiá

lopózn

— Láttál, nem láttál, az mindegy, a gonosz szándékban van benne a bűn. Te pedig annak örültél, hogy valakinek fájdalmat okozol. Nem igaz?

Palikának megdobbant a szive és mély megbánással sóhajtá:

— Igaz! Ó, igaz! Nagyon gonosz voltam! De hát miért is nem mentél el mindjárt onnan? Hiszen ime, most itt vagy, tehát nincs oda becsipve a lábad.

— Eszes legényke vagy, látom. De hát, barátom, azt te nem tudod, milyen törvényeink vannak nekünk manóknak. Nappal tehetetlen vagyok, megmozdulni sem tudok, csak éjjel jutok erőhöz s kedvemre mozoghatok.

— Így hát nagyon jól van! Bizonyosan vigyázni fogsz, hogy be ne szoruljon többé a lábad oda az ablakba.

— Mondom, nem értesz hozzá, szólt a manó busan. Nappalra vissza kell oda térnem, mert ott van az én börtönöm.

— Furcsa, nagyon furcsa! Én ugyan nem mennék oda vissza.

— Meghiszem, mert daczos vagy és makaacs. De én hiven teljesítem, amit rám mért a királyom büntetéskép a hibámért.

— Ó, ó! Hát büntetéskép vagy ott? Ugyan mit vétettél?

— Mit fürkészed? Ámbár . . . nem titok, elmondhatom. Régen, nagyon régen, holdvilágos éjen társaimmal szerte barangoltunk s ezt az ablakot nyitva találván, bementünk a kamarába és ott vigadoztunk. Mult az idő, már hasadt a hajnal, hallottuk messziről királyunk kürtjét, mely haza szólított. Társaim elmentek, de én makacskodtam, hogy még ráérek. Ám ekkor a vén szakácsné benyitott a kamarába és ijedten fölkiáltott, hogy az ablak nyitva van, belopóznak a macskák, megdézsmálják a hust,

tejfölt. Be is csapta mindjárt, épp mikor én menekülni akartam! A lábam oda szorult, a fölkelő nap rám sütött, meg nem mozdulhattam!

— Jaj, te szegény! De hát azóta már sok éjszaka volt.

— Volt, — de királyunk tüstént kiszabta rám a büntetést, hogy nappal mindig ott kell lennem, ahol rabbá lettem és éjjel sem mehetek ki más uton e házból, csak azon az ablakon, ha majd egyszer ismét nyitva lesz éjnek idején. Ah! de ezt hiába várom, a vén szakácsné nagyon gondos, nagyon félti a macskáktól a tejet. Ó! Talán nem is szabadulok meg soha!

A szegény manó sirva fakadt s úgy omlottak a könyei, hogy patakban csurogtak végig a ruháján. Bizony még elárasztotta volna Palikának az ágját is, ha bánatában le nem fordul a helyéről. Az asztalra ült és miután ott is még nagy sort sirdogált, felsóhajtott:

— Azért jöttem, hogy megkinozzalak. De nem teszem. Megmutatom, hogy jobb vagyok náladnál. Nem sokára hajnalodik, — megyek vissza a börtönömbe!

Kifacsarta könyeitől csuron nedves ruháját és egyszerre csak eltűnt.

Palika maga is majdnem hangosan zokogott, anynyira meghatotta a szerencsétlen kis manó szomorú sorsa.

sugta bizalmasan a Lidi szobaleánynak, hogy próbálja meg. De Lidi nevetve felel:

— Nem szükséges azt próbálni, ifuracskám. Nem csikorog az többé, mert az öreg szakácsné még tegnap jól megkente.

Ó! Tessék! Hát most ennek fogják tulajdonítani, nem pedig annak, hogy ő kiszabadította a szegény rab manócskát. Utoljára majd még maga sem hiszi el a kis manó históriáját.

Kétségeitől sehogy sem tudott megszabadulni s végre is mit tehetett? A mamához ment és hiven elmondott neki mindent. És a mama szeretettel ölelte magához s mosolyogva szólt:

— Talán csak álmodtad, képzelted az egészset, fiacskám, de ne bánd, akárhogy volt. Valóság az, hogy szivedben két indulat küzdött s a jó, nemes indulat győzött. És jövőre a gonosznak még gondolatodban se adjál helyet!

A VITÁS ZSÁKMÁNY.

(Képpel a czimlapon.)

*NÉGY kis csibe, amint járkál,
Váratlanul prédát talál:
Kövér hernyó száll lefelé,
És mind a négy észre vevé.*

*Szól az egyik: »De jó kövér!
Be is kapom, mihelyt leér.«
»Ohó!« szól a többi három,
»Megosztozunk a zsákmányon.«*

*»Nem osztozunk, az enyém lesz!
»Nem lesz!« — »Félre!« — »Mit hetykélkedsz?*

*Osszekapnak, pörlekednek,
De egymásnak nem engednek,*

*Meghallott a hernyó mindent
S volt esze, hogy lejjebb nem ment,
Inkább mindjárt hozzá fogott
S magasra föl-fonatkozott.*

*Onnan gúnynyal kiáltott le:
»No csak rajta! Kapjatok be!«
Nézik búsan, nagy éhesen, —
Nem jut zsákmány egyiknek sem.*

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LI. köt. 4-ik számában közölt képrejtvény megfejtése:

Névnapi ajándék.

Helyesen fejtették meg: Dénes Zsófia, Cselkó Lenke, Bulyovszky Gyula, Karácsonyi Erzsike, Jurenák Ferencz, Wagner Lajos, Krivány Laczi, Bódy Ödön, Marich Ágost, Heumann Ödön, Danielisz Jenő, Heszke Irmus, Farkas Arisztid (magad írj! F. b.), Zakár Jenő, Patterson Margit és Orsolya, Kövesi Rudi, Saláth Ilon, Mérey Ágosta, Piller Géza (vezeték nevedet is ird ki, mert pusztá véletlenség, hogy emlékeztem rá, hogy P. Peklénben P. Géza nevű kis olvasóm van. Ezt figyelmeztetésül irom, azzal a másoknak is szóló megjegyzéssel, hogy a hiányosan kiírt neveket nem veszem tekintetbe. F. b.), Lám Miczi és Nelli, Kraicovics Ottó és Sándor, Császár Ferencz, Basch Janka, írj. Jákó János, Schwarz József és Béla, Szilágyi Évike, Rodakowski András, Koob Irma, Dessewffy Sárka és Ilona, Bütt-

ner Irmus, Rapaics Romeo, Wohl Margit, Farkas Maricza, Huska és Laczika, Sonn Frigyes, Krausz Szidike, Záborszky Mariska és Dezső, ifj. Knobloch József, Deutsch Aranka, Roth Pál, Somogyi Margit és Jolán, Löllbach Emma, Fáy Erzsé, Kreibik Sándor, Taubner Margit, Baurnefeind testvérek, Lipták Irénke, Diemár Kálmán, ifj. Boróczy Lajos, Sziklay Huska, Vancsó Anna, Schenkenberger József, ifj. Kőrösi Károly, Payr Hugó, Jakab Böske és Margit, Lányi Viola, Mela és Tódor, Koronthály Zoltán, Bolyó Pálma és Károly, Lenk Emil.

Részben megfejtették: Gyenes Zoltán, Gajári Erzsé és István, Maffei Alice, Hollaky Feri, Irinyi Istványa, Kovács Dénes, Pilz Erika és Felice, Papp-Szász Tamás, Bónyi Riza, Lőrinczy Mariska, Mihályi György, Lányi Rózika, Kégl Pista és Gyuri (sajátkezű irást kívánok! *F. b.*), Hauer Ilus, Graefl Paula és Márta, Herzfeld Paula, Gervay Mariska, Erzsike és Mike, Botka Lajos és Andor, Polchy Irén.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Diemár Kálmán, Székely-Udvarhelyt*, kinek a jutalom-könyvet (*»Fény és boru,«* történeti elbeszélések, az ifjuság számára írta *Remellay Gusztáv*, két könyvmatu képpel, színes kemény táblába kötve) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A *»Kis Lap«* LI. köt. 3-ik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Klein Jolán, Erzsé és Jenő.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Kiss Esztike és Béla. Minden megjön, amikor sora kerül. A most folyó kötet leghosszabb elbeszélése, *»A titkos pajtások«*, számos rajz kíséretében fog megjelenni s a rajzok e napokban már elkészülnek, úgy hogy a jövő heti számban már megkezdem az elbeszélés közlését. Kíváncsiságok tehát nemsokára kielégítést nyer. De nem állok jól róla, hogy a mint majd olvasni kezditek, nem lesz-e újra még nagyobb a kíváncsiságok. — **Bodó Albert.** A lap tartalmára vonatkozólag a kiadó-hivatal semmiféle felvilágosítást sem adhat, mert a kiadó-hivatal csak a lap anyagi ügyeivel (előfizetés, szétküldés stb.) foglalkozik. Minden ilyenféle kérdés tehát a szerkesztőséghez intézendő. Kérdésedre különben a válasz: aki tíz napon belül küldi be a megfejtést, nem késik el vele. — **Pais Ágnes.** Hogy a pannonhalmi szép és magasztos ünnepélyben részt fogok-e vehetni, ma még nem tudom biztosan, mert sokféle kötelesség köt szobához, íróasztalhoz. A szíves meghívásért fogadd és kedves szüleidnek is add át meleg köszönetemet. Nekem szolgálna leginkább örömmre, ha a magyaros vendégszeretetet igénybe vehetném, ami azonban, bár nem éppen

lehetetlen, de egyelőre nem valószínű. — **Hardt-Stummer Albertine.** A képrejtvénykéid nagyon is egyszerűcskéek, tehát megrajzolásra nem alkalmasak. A pótló rejtvényben két hiba van: az egyik szó *»olom«* volna, ami semmit sem jelent, ha pedig *»ólom«*, akkor a hosszú *ó* betű nem illik a megfejtendő szóba; továbbá minden kiegészítendő szónak már magának is értelemmel kell bírnia, *»öll«* szó pedig nincs. Végre még ha ezeken segítenél is, az a baj maradna, hogy kis olvasó társaid, miután megfejtették a rejtvényt, nem tudnák, mit fejtettek meg, mert csak igen kevés akadna köztök, aki annak a nyitramegyei kastélynak a nevét ismeri. Olyan névvel próbálkozzál meg, amely történelmileg nevezetes vagy országosan ismeretes. — **Heinzelmann Vilma.** Szívesen látlak majd a télen, csütörtöki napon, az esti órákban. — **Rodakowska Alma.** Több olyan lap van, de nem tudhatom, melyik felel meg, mikor nem tudom: hány éves vagy? — **Saláth Ilon.** Mind a kettő nagyon is könnyű. Talán majd a többiek közt akad fogasabb. — **Lányi testvérek.** Az a baleset, hogy egy kocsi a lovakkal együtt oda veszett a Vág vizében, sajnos ugyan, de nem a *»Kis Lap«*-ba való közlemény. Emlélt a napi lapok közölnek újdonságkép. — **Herzfeld Paula.** Megelégedéssel vettem tudomásul, hogy a *»Forgó bácsi színház«*-ból *»Szeget szeggel«* című szindarab előadásával te és szereplő társaid: Friedmann Mariska és Janka, Ofner Ételka és Berta, Steiner Győző és Fehérvári Sándor oly szép sikert arattatok. S örömeitek öröm azoknak a szegény sorsu gyermekeknek is, kiknek az előadás jövedelmét a *»Kis Lap«* utján juttattátok. — **Leitner Kálmán.** A pénz a kiadó-hivatalban volt és most már, mint az alábbi kimutatásból láthatod, rendeltetési helyére jut. — **Szilágyi Évike.** A *»Kis-Lap«* olvasói közt van 14–15 éves is, sőt több olyan is volt, aki akkor mondott le a *»Kis-Lap«* olvasásáról, mikor menyasszony lett. Ugy gondolom tehát, hogy a tizenkét évesnek is való. Egyébiránt, ha rólad magadról van szó, magad tudhatod legjobban, kedvedre való-e? — **Nagy Kata és Béla.** A történetkétek nem alkalmas a közlésre, a betűrejtvény pedig régebben épp a *»Kis-Lap«*-ban jelent meg. A szerzőt, ha nem írta alá a nevét, nincs jogom megnevezni. Megfejtést minden előfizető beküldhet s a pályázatban is minden előfizető részt vehet, akármilyen uton történt az előfizetés. — **Több levélről a jövő számban.**

JÓ SZIV.

A szüneti gyermek-telep javára újabb adakoztak: *Herzfeld Paula* (egy színi előadás jövedelméből) 4 frt. — *Deutsch Erzsike* 1 frt 30 kr. — *Leitner Kálmán* (egy színi előadás jövedelméből) 1 frt 40 kr. Az ég áldása legyen a jószívű adakozókon!

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi.* Szerk. és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapestén.